

ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ В УМОВАХ ЕНЕРГОДЕФІЦИТУ ТА ВОЄННОГО ЧАСУ

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-422-1-40>

Світлана ПРИХОДЬКО

Доктор філософії

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

e-mail: wieworka1990@gmail.com

Леонід ЗАЛЕВСЬКИЙ

Доктор філософії

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

e-mail: lzalevskij85@gmail.com

Вступ. Не зважаючи на всі виклики, перешкоди та недоліки українські студенти та учні продовжують здобувати освіту. На міжнародному рівні українська молодь демонструє не аби яку ерудицію та інтелект. Через окупацію та терор люди змушені були шукати кращої долі за кордоном та познайомилися з різноманітними варіантами освіти. Тішить, що наша система освіти теж дозволяє вітчизняним студентам за кордоном демонструвати чудовий рівень знань, особливо, що стосується медицини. Сам факт того що українці з легкістю підтверджують свої дипломи за кордоном, переважно з інтервалом у півтора роки теж свідчить про якісну систему освіти в Україні.

Проте існує інша сторона медалі. Так, ми пишаємося вихідцями з України та їхніми досягненням, але дуже бентежить виїзд абітурієнтів та молоді з рідної країни, оскільки це - «цвіт нації», наша гордість та наше багатство. Вони демонструють чудові навички та високий рівень, але це все поза межами рідної країни. Ми втрачаємо прекрасних фахівців, наш науковий фонд та потенціал. Зважаючи на те, що молодь шукає кращої долі та безпечних умов навчання за межами наших кордонів, ми втрачаємо здібних абітурієнтів, які формують неймовірні рейтинги не нашим вишам, ми втрачаємо учнів, які отримують освіту не в наших школах. Також це удар не лише по економіці, а безпосередньо і по системі освіти та науки в цілому. Ми спостерігаємо шалену тенденцію до зниження кількості учнів у школах, особливо у сільській місцевості, що стає причиною до закриття навчального закладу та звільнення вчителів. Знижується кількість абітурієнтів, що призводить до зменшення доходів вузів та реорганізації у вигляді об'єднання вищих навчальних закладів. Іноземні студенти, які раніше обирали наші виші, як альтернативу європейській освіті теж втратили можливість отримати у нас освіту саме через воєнний стан, оскільки потрапити до країни, де уже роками триває війна є дуже ризиковано та складно. Але воєнний стан перевернув все з ніг на голову і дистанційна освіта стала тією рятівною соломинкою, тим місточком, який об'єднує по обидва боки від кордону людей одним національним кодом. Таким чином, ще за часів пандемії COVID-19 у нас з'явилась нова форма навчання у дистанційному форматі. Однозначно на початкових етапах не було такої кількості якісних платформ для навчання, завжди були якісь недоліки у самій програмі, які обмежували викладача. Часто програми просто не витримували великого навантаження студентами, яке виникало і просто завершували зв'язок. Я вже взагалі мовчу про якість картинки на екрані, роботу камер, мікрофонів та демонстрації презентацій чи робочого екрану. Ми часто згадуємо проблеми із підключенням через перенавантаження інтернет мережі, обмеження швидкості передачі інформації, значної кількості користувачів, які одночасно працювали, що також було однією із причин таких збоїв роботи. На той момент здавалося, що це все одна неймовірно велика проблема, дуже складно було перевести себе на таке дистанційне спілкування та подолати свій внутрішній протест і бар'єр. Результати пандемії нас гнітили, викликали паніку та страх, адже це була нова невідомість.

Виклад основного матеріалу. Однозначно, така форма не є панацеєю та не замінить живого спілкування, але в період пандемії COVID-19 ми змогли освоїти по декілька платформ, опанувати абсолютно нові навички: навчитись створювати класи, планувати заняття, формувати тестові завдання, проводити опитування, готувати та демонструвати презентації.

Це все вартувало величезної кількості часу та звичайно ж нервових клітин, проте не зважаючи на перепони навіть колеги віком 60+ активно проводили як практичні заняття, так і лекції для всього потоку, що не могло не надихати.

Так, дистанційна освіта стала дуже популярною в останні роки, особливо через широке використання інтернет-технологій та платформ для навчання [5].

В цьому плані пандемія допомогла покращити платформи і обертаючись назад, ти розумієш, що і інтернет-провайдери доклали зусиль для якісного надання трафіку, розробники програм не втомлюються розвивати свої платформи для навчання із кращими можливостями, оновлюючи їх та вдосконалюючи усі необхідні інструменти для роботи. Ця форма навчання має численні переваги, такі як гнучкість у часі та місці, доступність для різних категорій студентів, зниження витрат на транспорт і проживання, можливість навчатися на власному темпі та інші [10]. Крім того, варто відмітити і той факт, що не зважаючи від місця перебування, одним із незамінних інструментів є дистанційна форма навчання. Не дивлячись на зміну країни чи оточення як учні, так і студенти, ну і втому числі батьки прагнуть зберегти за собою місце у навчальному закладі та продовжують навчання обираючи дистанційну форму. Цей факт дуже тішить та радує, адже люди мають можливість порівняти різні навчальні системи за кордоном і вітчизняну. Прагнення продовжити навчання онлайн говорить лише про позитивну характеристику нашої системи освіти, ну і звичайно ж про не бажання відмовлятися від свого коріння, друзів, менталітету, знання української мови та в цілому навчання. Варто підкреслити, що дистанційні форми участі у різноманітних курсах підвищення кваліфікації чи конференціях, то взагалі окрема тема для розмови. Значною перевагою такого типу конференцій є те, що науковцю чи педагогічному працівнику немає потреби здійснювати виснажливі подорожі для проходження стажування, адже є прекрасна можливість виконати всі вимоги дистанційно, крім того зберегти свій час та кошти. Сьогодні ти можеш прослухати лекцію у Литві, а завтра уже відвідати конгрес чи конференцію у Києві, перебуваючи при цьому у рідному місті. Таким чином, ми продовжуємо наш розвиток не концентруючись на реаліях в яких ми зараз перебуваємо. Ще однією перевагою в даному випадку є можливість зберегти усі надані лекції та матеріали у електронному варіанті, що теж є позитивним аспектом. Крім того, у нас є можливість вдосконалювати та відточувати свою викладацьку майстерність перебуваючи вдома чи відпочиваючи, або ж по дорозі додому. При правильному відношенні здобувача та організації процесу ця форма розширює наші горизонти та дає можливість ставати кращими. Однозначно, цю гілку потрібно розвивати, адже у країнах із високим рівнем життя такі технології, ба навіть досконаліші, використовують практично впродовж 15-20 років, що є показником їхньої ефективності. Доступна інформація про те, що дистанційна форма навчання почала впроваджуватися у США ще у період 80-90 р.р., тобто для України це переломний період її відокремлення та визнання. З тих часів цей напрямок активно розвивається та еволюціонує, таким чином, це приклад для нашої країни можливості збільшення числа абітурієнтів не лише за рахунок вітчизняних, а і закордонних студентів. Це можливість здешевити навчання, а відповідно зробити його доступнішим для усіх прошарків населення надаючи право на навчання. Як не дивно за такий період США займає провідне місце по розвитку дистанційної освіти у світі і за статистичними даними кількість студентів, які навчаються онлайн суттєво перевищує число тих, хто здобуває освіту офлайн. Широкий розвиток отримали системи дистанційної освіти корпоративного рівня, часто з утворенням власних освітніх центрів і освітніх мереж. Що стосується вищої освіти, то майже шість мільйонів студентів США (це третина всіх, хто отримує вищу освіту) проходять, принаймні, один курс онлайн. Кількість студентів, які навчаються онлайн, перевищує загальне число тих, хто здобуває вищу освіту в цілому. Приблизно 65% вищих навчальних закладів країни в даний час відзначають, що онлайн навчання є найважливішою частиною їх довгострокової стратегії [9]. За кількістю студентів, що навчаються дистанційно, навчальні заклади поділяються на: невеликі (менше 3 тис. студентів), середні (від 3 до 10 тис. студентів) і великі дистанційні навчальні заклади (понад 10 тис. студентів) [1].

Зважаючи на вище сказане низка дослідників глибоко та ґрунтовно провели аналіз усіх проблем та викликів. Даним питанням займалися: М. Згуровський, В. Биков, Ю. Жук, А. Гуржій, С. Раков, М. Жалдак, Г. Козлакова, І. Прокопенко, С. Триус, А. Кудін [4]. Ці дослідники та багато інших внесли великий внесок у вивчення інформатизації освіти. Вони досліджували широкий спектр аспектів цієї теми, включаючи суспільні трансформації, реформи освіти, теоретичні та методичні аспекти застосування інформаційних технологій, інформаційно-програмне забезпечення дистанційної освіти, управління базами даних, комп'ютеризовані системи обробки інформації та інше. Їхні публікації допомагають зрозуміти як ефективно впроваджувати технології в освітній процес, як покращити якість освіти та забезпечити кращі умови для навчання та розвитку студентів. Вони також важливі для розробки стратегій та політик у сфері освіти, що відповідають вимогам сучасного інформаційного суспільства. Безумовно, ці дослідження дають цінний внесок у розвиток освіти та інформаційних технологій, і їх результати використовуються для подальшого вдосконалення освітнього процесу [11].

Для успішного впровадження дистанційної освіти необхідно мати надійну та ефективну платформу для дистанційного навчання. Така платформа є основою для організації навчального процесу, сприяє зручності взаємодії між викладачами та студентами, а також надає необхідні інструменти для навчання та оцінювання [6].

Роль держави та відповідних структур мають кардинальний вплив на розвиток якісного онлайн навчання. Нормативна база, включаючи законодавчі акти та регулювання, також відіграє важливу роль у створенні умов для розвитку та функціонування дистанційної освіти. Це включає в себе забезпечення прав та обов'язків учасників навчального процесу, визначення процедур оцінювання, захисту особистих даних студентів та інше. Таким чином, для успішного впровадження дистанційної освіти в Україні потрібно як нормативну базу, так і надійну платформу для дистанційного навчання, які взаємодітимуть для забезпечення якості та ефективності освітнього процесу [8].

Загалом, якщо говорити про платформи, то це ті програмні забезпечення на основі яких ми можемо проводити свої заняття. Вони базуються на трьох основних фігурах: адміністратор, викладач та студент. платформа дистанційного навчання дійсно виконує центральну роль у забезпеченні ефективного навчання та співробітництва між учасниками освітнього процесу [3]. Ось кілька ключових функцій кожного з учасників системи:

Викладач:

1. Створення та кураторство курсу, включаючи вибір матеріалів, створення завдань та вправ, організацію етапів навчання.

2. Індивідуалізація навчального процесу, адаптація курсу до потреб та здібностей студентів.

3. Підтримка студентів, відповіді на їх запитання, надання фідбеку та оцінок.

4. Спілкування зі студентами індивідуально або в групах, організація додаткових віртуальних зустрічей та обговорень.

Студент:

1. Виконує доступ до навчального матеріалу та завдань, які завантажені викладачем.

2. Самостійно організовує навчальний процес, виконання завдань та вправ.

3. Дає оцінку власному прогресу, виконує завдання для самооцінки та передачу їх на перевірку викладачеві.

4. Підтримує спілкування з викладачем та одногрупниками, обговорення тем, співпрацює з колегами при створенні документів та проєктів.

Адміністратор:

1. Забезпечує безперебійну роботу платформи, вирішення технічних проблем та оновлення програмного забезпечення.

2. Виконує управління доступом і правами користувачів, в тому числі викладачів і студентів.

3. Взаємодіє з іншими інформаційними системами та ресурсами для забезпечення потреб користувачів.

Кожен з цих учасників вносить свій внесок у створення сприятливого середовища для навчання та співпраці, що дозволяє досягнути успіху в розвитку дистанційного навчання.

Таким чином можна виокремити основні переваги такого виду навчання. Дозвольте підкреслити деякі з них:

– гнучкість графіку навчання та місця його проведення: студенти можуть навчатися у будь-який час та у будь-якому комфортному і безпечному місці, що дозволяє їм керувати своїм часом та пристосовувати навчання до свого графіку та потреб. Особливо це є актуально при перебуванні у бомбосховищі;

– навчання без відриву від основної діяльності: дистанційне навчання дозволяє студентам здійснювати навчання без необхідності брати відпустку або переривати основну діяльність. За таких умов студент має можливість не лише здобувати якісно освіту чи опанувати нові навички але й продовжувати працювати підлаштовуючи робочі графіки;

– індивідуальний підхід: студенти можуть навчатися у своєму темпі та зосереджуватися на тих аспектах матеріалу, які є для них найбільш важливими.

– доступність навчальних матеріалів: дистанційна освіта дозволяє студентам отримувати доступ до необхідних навчальних матеріалів в електронному форматі. У будь-який зручний час студент може увімкнути онлайн-лекцію або ж відео із поясненням нового матеріалу та якісно засвоїти його. Крім того є можливість у відведений час опрацювати тестові завдання та паралельно отримати готові результати оцінювання.

– мобільність: студенти можуть зв'язатися з викладачами та отримати консультації, навіть перебуваючи в дорозі або на відстані від університету. Що також створює масу можливостей для студентів заочної форм навчання, наприклад.

– можливість навчатися у комфортному та спокійному середовищі: дистанційне навчання дозволяє студентам здійснювати проміжну атестацію у спокійному середовищі, що може сприяти їхній успішності. Крім того часто виступ на загал чи відповідь на загал викликає у студента додатковий стрес, схвилювання та занепокоєння, які заважають концентрації;

– зручність для викладача: для викладачів, дистанційна форма навчання може бути зручною, оскільки вона дозволяє їм працювати з більшою кількістю студентів та пристосовувати свій графік роботи;

– здобуття освіти може відбуватися без потреби зміни постійного місця проживання, розлуки з близькими та рідними людьми, проходження адаптації до нових умов проживання і колективу, немає потреби у пошуку та винайму житла, а також додаткових витрат для оплати проживання, оренди, переїздів і т.д.

Ці переваги вказують на те, що дистанційна форма навчання може бути важливим інструментом для забезпечення доступної, гнучкої та ефективної освіти.

Разом з тим, дистанційна освіта також має свої недоліки:

– відсутність фізичного контакту з викладачем та одногрупниками, що може вплинути на якість сприйняття матеріалу та мотивацію студентів;

– постійна потреба у контролі концентрації, адже часто у домашніх умовах студенти відволікаються на різні дрібниці;

– проблеми з доступом до необхідних технічних засобів чи гаджетів;

– несправності, що виникають при роботі ;

– відчуття відокремленості та самотності для деяких студентів, тощо;

– недостатня мотивація: так, мотивація грає провідну роль у дистанційному навчанні, оскільки студентам доводиться великою мірою самостійно контролювати своє навчання;

– нестача можливостей для отримання практичних навичок може бути однією з найбільших викликів у дистанційному навчанні, особливо в галузях, де практичні заняття відіграють ключову роль;

– проблема ідентифікації студента часом постає гостро навіть у період офлайн навчання, що вже казати про роботу на відстані;

– перебої з енергопостачанням можуть негативно впливати на процес навчання і навіть часом створювати перешкоди для відвідування занять.

Важливо збалансувати переваги та недоліки дистанційної освіти і шукати способи покращення її якості та ефективності, зменшуючи недоліки. Також важливо розвивати технології та методи навчання, щоб підтримувати високий рівень такого типу освіти. Однозначно, дуже важливо враховувати досвід країн, які уже тривалий час використовують таку форму навчання, як базу. Досвід таких країн за останні 20 років просто неоціненний і для того, аби не повторювати чужі помилки потрібно більше цікавитися як саме вирішують більшість проблем наші колеги за кордоном та спробувати вписати їх у повсякденне життя українця в такий нелегкий період - воєнний час. Безвихідних ситуацій немає, тому ось деякі алгоритми по вирішенню актуальних проблем:

1. Як вмотивувати студента?

Цілі та мета: чітко сформульовані цілі та мета, які студент відображає в процесі навчання, можуть служити потужним рушійним механізмом для формування здорової мотивації. Якщо студент знає для чого він навчається, що це надасть йому престиж та фінансову незалежність, то як результат, він хоче досягнути поставленої мети шляхом подолання певних завдань. Саме ці аспекти може стимулювати його до активності та самостійності.

2. Самодисципліна.

Здатність самостійно організувати свій час та дотримуватися графіку навчання є ключовим моментом для успішного дистанційного навчання. Самодисципліна допомагає студентові утримувати високий рівень мотивації та продуктивно працювати над матеріалом не втрачаючи концентрації, при цьому швидко досягати поставлених цілей. У навчанні та у житті важливо розбити весь обсяг роботи чи матеріалу на менші завдання і тоді осилити їх крок за кроком буде простіше. Такий алгоритм дозволяє уникати швидкого вигорання, а також паніки.

3. Підтримка та мережа.

Чудово коли поруч рідні і друзі. Тоді студент проходить адаптацію швидше без додаткових стресів. Проте, якщо підліток знаходиться за кордоном, то однозначно період адаптації затягується на півтора, а часом два місяці. Нове оточення, соціум, клімат, часові полюси, мова, їжа, побут, житло і ще маса інших чинників, які можуть вганяти навіть у депресію і спричинити погіршення засвоєння матеріалу. Важливо мати підтримку від родини, друзів, колег або одногрупників чи однодумців, які можуть підтримувати та заохочувати до навчання навіть у складний момент. Також важливо мати можливість спілкуватися з викладачами та отримувати фідбек на свою роботу. В даному випадку фігура викладача є центральною у адаптації, оскільки підбадьорюючи, підтримуючи, десь трішки із гумором і так званим «пряником», ви зменшуєте рівень тривожності та прискорюєте звикання до нових умов проживання, а також розкриваєте студентський потенціал.

4. Відповідальність та вибір.

Студентам потрібно розуміти, що вони несуть відповідальність за своє навчання та за досягнення успіху. Це може стати додатковим стимулом для зосередженості та цілеспрямованості. Окрім цього варто пам'ятати, що свідомий вибір завжди покладається на плечі саме студента і часом необхідно переступити усі страхи, подолати шалені перепони та приймати рішення самостійно, оскільки тільки так формується відчуття відповідальності.

5. Задоволення від навчання.

Якщо студент отримує задоволення від процесу навчання та відчуває себе успішним, це може бути потужним джерелом мотивації. Однозначно сприятливий мікроклімат у групі, викладацькому колективі чи середовищі де проживає дитина сприяє формуванню задоволення та приємного так званого «післямаку». А створені вищим навчальним закладом сприятливі умови завжди надихають на самореалізацію, розвиток, високу конкурентоспроможність. Різноманітні спортивні секції та гуртки дозволяють тримати себе в тонусі та трішки відволікатися від нагальних проблем.

6. Як вирішити проблему із комунікацією?

Це правда, що дистанційна освіта може не забезпечувати той самий рівень особистого контакту, який може бути присутнім у традиційних формах навчання, таких як очні курси або семінари. Однак це не означає, що дистанційна освіта повністю виключає можливості для розвитку комунікабельності та співробітництва.

Ось кілька способів, які можуть допомогти зробити дистанційне навчання більш соціально активним:

– Використання віртуальних форумів та чатів:

студенти можуть взаємодіяти один з одним та з викладачами через віртуальні форуми, чати або ініціювати обговорення на онлайн-платформах. Це надає можливість обміну думками, досвідом та питаннями, що сприяє розвитку комунікабельності.

– Віртуальні проекти та групові завдання:

організація групових проектів або завдань, де студенти мають спільно працювати над розв'язанням задач або вирішенням проблем, може сприяти розвитку навичок роботи у команді.

– Відеоконференції та вебінари:

використання відеоконференцій та вебінарів дозволяє студентам спілкуватися обличчям до обличчя, що може зблизити їх та стимулювати активну комунікацію, знаходити спільні теми для обговорення.

– Творчі проекти та рольові ігри:

Застосування творчих завдань, рольових ігор або симуляцій може сприяти розвитку комунікабельності та співпраці шляхом спільного вирішення завдань або розіграшів ситуацій. У нашому випадку рекомендуємо перевтілитись на пацієнта та лікаря і відтворити перед іншими студентам певну клінічну задачу.

Хоча дистанційна освіта може бути менш соціальною від традиційні форми навчання, застосування вищевказаних стратегій може допомогти зробити її більш інтерактивною та сприяти розвитку комунікабельності студентів. Крім того у нас в усіх регіонах України мали досвід так званого гібридного виду дистанційного навчання, що зберігало комунікацію між учасниками навчального процесу.

7. Як відточити практичні навички?

Вище уже йшлося про гібридний вид навчання, який і закриває потреби у відпрацюванні практичних навичок. Використання віртуальних інструментів покращить їх засвоєння. Сучасні комп'ютерні тренажери та віртуальні середовища можуть створювати імітацію практичних ситуацій, дозволяючи студентам виконувати практичні завдання в онлайн-середовищі. Це дозволяє студентам отримувати практичний досвід, не виходячи з дому.

Гібридний тип навчання передбачає співпрацю з партнерами та підприємствами [2]. Університети можуть співпрацювати з підприємствами та партнерами для організації стажувань, практичних занять та професійних практик для студентів. Це дозволяє студентам отримувати реальний досвід роботи в своїй сфері. Крім того, використання інтерактивних вправ та завдань може допомогти студентам активно взаємодіяти з матеріалом та виробляти практичні навички [7].

Не менш важливу роль відіграють відео-лекції. Демонстраційні відео та відео-уроки можуть бути корисними для демонстрації практичних навичок та прикладів. Укомплектований сайт кожної із кафедр надає вичерпну інформацію по початку і закінченню навчального процесу, тематичному плану, розкладу занять, містить силабуси та всі необхідні методичні матеріали в тому числі раніше згадані відео-лекції. Якщо декілька років назад необхідно було з останньої парти у не дуже якісно освітленому приміщенні встигнути законспектувати лекцію, то на даний момент з ерою комп'ютерних технологій розширюється не лише кругозір, але і можливості. Дану лекцію можна переглянути у комфортний час та місці, нікуди не поспішаючи із високим рівнем опрацювання та засвоєння.

Організація комплексних проектів, які вимагають застосування різноманітних навичок та знань, може сприяти розвитку практичних навичок у студентів. Хоча дистанційне навчання може бути складним для забезпечення практичного досвіду, вище перелічені заходи та стратегії можуть допомогти зробити його більш ефективним та корисним для студентів.

8. Проблеми з енергопостачанням можуть серйозно впливати на дистанційне навчання, особливо у регіонах з незадовільною інфраструктурою енергопостачання, які постраждали в результаті військової агресії. Ось кілька можливих способів подолання цих проблем:

–Резервне живлення:

якщо можливо, студенти можуть мати резервні джерела живлення, такі як портативні акумулятори або генератори, які можуть використовуватися у випадку відключення електропостачання.

–Розклад навчання:

студенти можуть спробувати адаптувати свій розклад навчання до періодів, коли енергопостачання найбільш стабільне, наприклад, під час годин найменшого навантаження на мережу чи забезпечивши себе інформацією із місцевих пабліків про розклад відключення електроенергії. У таких випадках можна переміститися до своїх однокласників та додатково пропрацювати проблеми із комунікацією.

–Збереження енергії:

використання енергоефективних пристроїв та зменшення споживання електроенергії може допомогти продовжити тривалість життя батарей пристроїв під час енергозберігаючих заходів. Крім того на кожному сучасному гаджеті доступний енергозберігаючий режим, який якісно подовжить час вашого дистанційного навчання.

–Запасні варіанти підключення:

–Якщо можливо, студенти можуть мати декілька варіантів підключення до Інтернету, такі як мобільний Інтернет або Wi-Fi від торговельних центрів або будь-яких інших закладів, які мають альтернативне джерело енергопостачання для забезпечення найбільшого доступу в разі відключення основного джерела.

–Інформування викладачів:

студенти можуть сповістити викладачів або адміністрацію університету про будь-які проблеми з енергопостачанням, щоб знайти спільні рішення або альтернативи для продовження навчального процесу. Крім того, студент може приїхати до вузу, оскільки тут є вільний безкоштовний доступ до інтернету, укриття та енергопостачання, що дає можливості не лише навчатися, а і скористуватися можливостями підзарядити свої гаджети чи резервні джерела живлення.

–Партнерство з місцевими органами влади:

Адміністрація вищого навчального закладу може співпрацювати з місцевими органами влади та укласти домовленість про забезпечення стабільного енергопостачання для студентів під час дистанційного навчання або ж сформувані такі розклади вимкнення електроенергії для вишу, які не будуть впливати на навчальний процес. До виключення входять аварійні ситуації, які є не передбачуваними. Або ж вуз має свої альтернативні джерела електропостачання у вигляді генераторів, сонячних батарей, тощо.

–Підготовка до надзвичайних ситуацій:

Студенти мають знати алгоритм дій при надзвичайних ситуаціях або ж при подачі сигналу повітряної тривоги, кожен із них повинен володіти інформацією про найближче укриття.

–Пункти незламності:

Це пункти де не лише можна підзарядити телефон, відновити зв'язок із платформою за рахунок Wi-Fi. Але знайти комфортні умови для обігріву і навіть можливість випити чаю.

9. Проблема ідентифікації студента.

Ще одна хитрість, якою користуються студенти чи не щорічно є порушення правил ідентифікації. Для того аби уникнути даних неприємностей викладач може перед іспитом попросити перевірити усіх мікрофони та камери і надалі на увімкнути камеру, продемонструвати документи, які засвідчують особу. Крім того веб-камера надає можливість контролювати студента на момент складання іспиту чи тестування. Можна вдаватися до використання біометричних методів ідентифікації, таких як сканування відбитків пальців або розпізнавання обличчя, може забезпечити високий рівень впевненості в тому, що той, хто проходить тест, є справжнім студентом. Але ж, на жаль, наші вузи поки що не в змозі використовувати такі технології. Ще одним дієвим методом є використання програмного забезпечення, яке моніторить активність студента під час проходження тестів, може допомогти виявити будь-які підозрілі дії або спроби шахрайства. Хоча ці методи можуть забезпечити більшу впевненість в тому, що студент самостійно здає іспити або заліки, вони можуть також потребувати додаткових зусиль та ресурсів для їх впровадження.

Однозначно, переглянувши весь перелік виникає розуміння того, скільки цей вид навчання потребує сил та капіталу, але коли мова йде про збереження рівня освіти в умовах війни, це чи не єдиний оптимальний варіант забезпечення освітою абсолютно усіх прошарків населення з будь-якого куточку України. Крім того, варто пригадати використання американського досвіду на просторах українського телебачення: проводили записи уроків за певною тематикою відповідно до різни програм навчання і надалі кращі вчителі України проводили пояснення тієї чи іншої теми. Як на мене, то це була чудова ініціатива, яка підтримувалась державою і до цього часу на просторах інтернету у студентів та учнів є чудова нагода повторно переглянути саме ті тематики, які є проблематичними для опрацювання. Нажаль воєнний стан анулював цю чудову ініціативу і довелось проєкт на певний період призупинити, проте жевріє надія, що із відновленням цілісності України та її державних кордонів, такі проєкти будуть процвітати.

Висновки. З усього вище викладеного можна сформулювати наступні висновки. Дистанційне навчання дійсно відіграє ключову роль у еволюції системи вищої освіти та перевірено досвідом США та Японії. Україна теж почала успішно впроваджувати нові можливості у сфері освіти та науки у вигляді гібридного дистанційного навчання, уроків по телебаченню, онлайн з'їздів, конференцій, симпозіумів, курсів, майстер-класів, онлайн-лекцій, тощо. Таким чином розширюється доступ до освіти широкому загалу людей, зменшуючи географічні та соціальні бар'єри. Система освіти повинна розвиватися та еволюціонувати відповідно до потреб нового покоління, адже запорукою якісного навчального процесу є зацікавленість здобувача вищої освіти.

Загалом, дистанційне навчання стає економічно вигідним інструментом для держави, навчальних закладів та студентів, оскільки сприяє покращенню доступності та якості вищої освіти. Особисто-орієнтований підхід до навчання враховує індивідуальні особливості кожного студента, що сприяє максимально ефективному засвоєнню матеріалу.

Забезпечення зручностей для здобувачів вищої освіти різного віку та рівня досвіду важливо для забезпечення успішного навчання. Молоді студенти можуть відчувати себе комфортніше в цифровому середовищі, тоді як дорослі абітурієнти можуть потребувати більшої гнучкості в часі та методах навчання.

Створення власних інформаційних структур навчальним закладом сприяє зменшенню обмежень на шляху поширення інформації, що покращує доступність до матеріалів для студентів. Застосування сучасних технологій у навчальному процесі також забезпечує можливість більш ефективної комунікації між викладачем та студентами, а також між самими студентами. Це стимулює активний обмін знаннями, допомагає вирішувати питання та навіть проводити спільні дослідження, покращує комунікацію та адаптаційні можливості.

Варто зауважити, що Web-сторінка медичного університету створена з урахуванням усіх потреб не лише здобувачів вищої освіти як денної, а і заочної форми усіх факультетів, також містить інформацію для абітурієнтів, що є досить важливим рушійним аспектом для вступної компанії. Крім того є можливість прогулятися коридорами нашого закладу завдяки відео-екскурсії. Для студентів, які вже навчаються кожна кафедра оновлює щорічно тематичні плани, розклади, методичні рекомендації та відео-лекції. За рахунок програмного забезпечення підтримується віртуальний зв'язок викладач-студент без потреби оприлюднення особистих даних, що є напрочуд зручно, оскільки цей додаток абсолютно безкоштовно доступний і для мобільного, який завжди з тобою в кишені.

Також варто відмітити, що на сайті є і місце для науковців та аспірантів, де вони можуть у повному обсязі отримати всю необхідну інформацію, переліки документів та навіть зразки документів. А також для науковців міститься інформація про журнали університету, що друкуються щорічно, один з яких відноситься до наукометричної бази даних web of science, а інший є фаховим виданням України. Для зручності надані вимоги до оформлення статей до друку. Таким чином створено єдиний інформаційний простір на основі інтернет-технологій, що дає можливість користуватися ресурсами наукового та навчально-методичного характеру.

Отже, дистанційне навчання забезпечує не лише зручність та доступність, але й нові можливості для підвищення якості освіти.

Список використаних джерел:

1. Кучер В. А., Гареева Ф. М. Дистанційна освіта в учбових закладах США. Фізика та формування нової світової реальності: збірник праць XIX Міжнародної молодіжної науково-практичної конференції «Історія розвитку науки, техніки та освіти» (15 квітня 2021 р., Київ). Київ, 2021. С. 142-144. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/51157>

2. Рафальська О. О. Технології змішаного навчання як інновація дистанційної освіти. Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво, 2013, № 11. С. 128-133. DOI: 10.15330/msuc.2016.15.237-240

3. Триус Ю. В., Герасименко І. В., Франчук В. М. Система електронного навчання ВНЗ на базі Moodle: Методичний посібник / за ред. Ю. В. Триуса. Черкаси, 2012. 220 с. https://vfranchuk.fi.npu.edu.ua/images/files/statty/37_SEN_VNZ.pdf.pdf

4. Сивак О.А., Сарбаш М.В. Платформи дистанційного навчання у закладах вищої освіти. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філософія, культурологія, соціологія. 2018. Вип.16. С. 66-75. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmd_u_fks_2018_16_10

5. Горбатюк Р. М., Потапчук О. І. Формування готовності майбутніх педагогічних фахівців засобами мобільних технологій до професійної діяльності. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2017. Вип. 48. С. 106–109. <https://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8276>

6. Гриценко В. Г. Організаційні засади інформатизації вищої освіти [Електроний ресурс] Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка]. Сер. : Педагогічні науки. 2013. Вип. 121, Ч. 1. С. 45–50 http://dspace.kspu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/3394/1/nz_vipusk_121_1.pdf

7. Кухаренко В. М., Березенська С. М., Бугайчук К. Л., Олійник Н. Ю. та ін. (за ред. В. М. Кухаренка). Теорія та практика змішаного навчання : [монографія] Харків : ХПІ, 2016. 284 с. <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/24840>

8. Буртовий С. В. Електронні засоби навчання – від теорії до практики: метод. посіб. Кіровоград: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2014. 48 с. https://koippo.kr.ua/arhiv/zvit_kz_koippo_2014.pdf

9. Мельничук І. М. Актуальність використання дистанційного навчання при підготовці медичних сестермагістрів у США. Науковий огляд. 2014. № 2 (3). Ч. II. С. 86–92. <https://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/160>

10. Oprea M., Miron C. Mobile phones in the modern teaching of physics. Romanian Reports in Physics. Vol. 66, No. 4. 2014. P. 1236–1252. https://www.researchgate.net/publication/290551987_Mobile_phones_in_the_modern_teaching_of_physics

11. Кухаренко В. М. Відкриті дистанційні курси. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2015. № 1. С. 23-28. http://nbuv.gov.ua/UJRN/komp_2015_1_7